

SUOMEN ASETUSKOKOELMA

1924

N:o 323—325

Sisältö: N:o 323. Laki valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen, siv. 1261. — N:o 324. Laki säästöpankkien vakuusrahastosta, siv. 1266. — N:o 325. Valtioneuvoston päätös yleisistä perusteista, joiden mukaan kansakoulunopettajan tulee saada korvaus kansakoululaitoksen kustannuksista 15 päivänä huhtikuuta 1921 annetun lain 6, 8 ja 10 §:ssä määrättyistä luontaiseduista, siv. 1268.

N:o 323.

Laki

valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen.

Annettu Helsingissä, 30 päivänä joulukuuta 1924.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään täten:

1 §.

Valtion viran tai pysyväisen toimen vakinainen haltija, joka 29 päivänä joulukuuta 1923 annetun lain mukaan saa peruspalkkaa, on virastaan tai toimestaan erottuaan oikeutettu saamaan valtion varoista elinkautista eläkettä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Samoin saavat tämän lain mukaan eläkettä tätä ennen eläkkeeseen oikeuttavien valtion virkojen tai toimien vakinaiset haltijat, jotka toistaiseksi eivät saa palkkausta 1 momentissa mainitun lain mukaan.

Sopimuksen perusteella tai määräjaksiksi valtion virkaan tai pysyväiseen toimeen otettu henkilö saa eläkettä ainoastaan sikäli kuin siitä on sopimusta tehtäessä sovittu tai erikseen säädetty, ollen silloin soveltuvilta kohdilta huomioon otettava, mitä tässä laissa sanotaan peruspalkkaa nauttivain eläkeoikeudesta.

Valtion omistamassa teollisuuslaitok-

nessa tai muussa valtion työssä palveleva työntekijä on oikeutettu eläkkeeseen, joka määrätään soveltuviin kohdin noudattamalla tämän lain säännöksiä.

2 §.

Eläkkeen saamisen yleisenä edellytyksenä on:

että viran tai toimen haltija on täyttänyt kuusikymmentäkolme ikävuotta tai saavuttanut sen aikaisemman ikärajan, jolloin hän on velvollinen eroamaan, taikka että hän sitä ennen ruumiinvian tai vähentyneiden ruumiin- tai sielunvoimien vuoksi on käynyt pysyväisesti kykenemättömäksi hoitamaan virkaansa tai tointansa; ja

että hänellä sen ohessa, paitsi 7 §:n 1 momentissa mainitussa tapauksessa, on vähintään kymmenen eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusvuotta.

Asetuksella voidaan määrätä, että eräissä viroissa tai toimissa, joiden laatu sitä vaatii, oikeus eläkkeen saa-

miseen alkaa ennen kuudenkymmenenkolmen vuoden ikää, ei kuitenkaan aikaisemmin kuin viidenkymmenen vuoden iässä.

3 §.

Eläkevuosiksi, jotka valtion palveluksessa oleva henkilö saa eläkeoikeutta varten laskea hyväksensä, luetaan, paitsi 11 §:n 1 momentissa mainituissa tapauksissa, aika, minkä hän, täytettyään kolmekymmentä ikävuotta, on hoitanut sellaista valtion virkaa tai tointa, jonka haltijalla tämän lain mukaan on oikeus eläkkeeseen, tai minkä hän, saavutettuaan mainitun iän, muuten on säännöllisesti viranomaisen valvonnan alaisena ollut valtion palveluksessa. Niiden oikeus eläkevuosien laskemiseen, jotka ovat velvolliset eroamaan kuudenkymmenenkolmen vuoden tai sitä korkeammassa iässä, lakkaa, kun ovat saavuttaneet sen iän, vaikka vielä sen jälkeen jäisivät valtion palvelukseen.

Milloin oikeus eläkkeen saamiseen alkaa ennen kuudenkymmenenkolmen ikävuoden täyttämistä, alkaa edellisessä momentissa mainittu oikeus eläkevuosien laskemiseen yhtä monta ikävuotta ennen täytettyä kolmenkymmenen vuoden ikää, ei kuitenkaan varhaisemmasta kuin täytetystä kahdenkymmenenviiden vuoden iästä lukien.

Siitä, missä määrin kunnan, uskonnollisen yhdyskunnan tai yksityisestä toimesta valtion palvelukseen siirtynyt henkilö on oikeutettu palvelusajaksi eläkkeen saamista varten lukemaan hyväkseen sellaisen toimiajan, määrää valtioneuvosto.

4 §.

Jos valtion palveluksessa on niinä ikävuosina, joina eläkevuosia luetaan, tahtunut keskeytyksiä, lasketaan eläkevuosia määrättäessä yhteen eri palvelusajat.

Edellisessä momentissa mainituksi keskeytykseksi ei kuitenkaan lueta sitä aikaa, jona valtion palveluksessa oleva henkilö on ollut

a) virkavapaana saman kalenterivuoden aikana enintään kolme kuukautta sairauden vuoksi tai yhden kuukauden muusta syystä;

b) säännönmukaisella virkalomalla;

c) virassa kohdanneen vahingoittumisen tai virantoimituksen vuoksi saadun sairauden johdosta tai julkisen tehtävän tähden virkavapaana tai estetty virkaansa hoitamasta; tahi

d) ilman syytä pidätettynä virkansa tai toimensa hoitamisesta.

Palvelusvuoden jakautuessa lukukausiin lasketaan yhden lukukauden poissaolo virantoimituksesta kuudeksi kuukauksi sekä lyhempi poissaolo lukukauden aikana todellista aikaa viisikymmentä prosenttia pidemmäksi.

Valtioneuvosto voi myöntää oikeuden lukea eläkevuosiin sen keskeytysajan, minkä valtion palveluksessa oleva henkilö on niinä ikävuosina, joina eläkevuosia luetaan, ollut virkavapaana tieteellistä työtä tai opintomatkaa varten taikka muusta samanveroisesta syystä.

5 §.

Täyden eläkkeen määrä on kuusikymmentä sadalta 29 päivänä joulukuuta 1923 valtion viroista ja toimista suoritettavan palkkauksen perusteista annetun lain 3 §:ssä vahvistetuista peruspalkoista, kuitenkin siten, että korkein eläke on 40,000 markkaa.

Kymmenen eläkevuotta oikeuttaa kymmenen kolmaskymmenesosaan täyden eläkkeen määrästä ja jokainen niitä seuraava täysi eläkevuosi lisäksi yhteen kolmaskymmenesosaan siitä, kunnes täysi eläkemäärä saavutetaan. Sen jälkeinen palvelusaika ei tuota oikeutta suurempaan eläkkeeseen.

Virka tai toimi, joka siihen kuuluvien erityisten palkkaetujen johdosta on sijoitettu alempaan palkkausluokkaan kuin mihin se laatunsa perusteella olisi kuulunut tai jonka haltijalla on eläkeoikeus tämän lain 1 §:n 2 momentin perusteella, on eläkettä määrättäessä luettava sen laatua vastaavaan palkkausluokkaan.

6 §.

Jos vuosipuoliskon keskimääräinen elinkustannusindeksi, laskettuna yhtäläisillä perusteilla kuin se, jonka hallitus on laskettanut vuoden 1922 loppupuoliskon elinkustannusten suuruuden arvioimiseksi, täydellä 10:llä, 20:llä tai 30:llä sadalta eroaa vuoden 1922 loppupuoliskon indeksistä, suoritetaan eläke koroitettuna tai alennettuna niin ikään 10:llä, 20:llä tai 30:llä sadalta. Koroitukset tai alennukset tulevat voimaan kolmen kuukauden kuluttua sen vuosipuoliskon lopusta lukien, jonka aikana indeksi on todettu siten muuttuneeksi.

Jos elinkustannusindeksi kohoaa tai alenee enemmän kuin 1 momentissa on sanottu, on eläke suoritettava kolmenkymmenen prosentin nousua tai alennusta vastaavin määrin, kunnes lailla toisin säädetään.

7 §.

Jos tämän lain mukaan eläkkeeseen oikeuttavan viran tai toimen haltijan on virantoimituksen aiheuttaman ruumiinvamman tai sairauden johdosta valtion palvelukseen kykenemättömänä siitä erottava, voi hän saada täyden eläkkeen riippumatta siitä, onko hän saavuttanut sen iän, josta oikeus eläkevuosien lukumiseen alkaa, sekä eläkevuosien lukumäärästä. Jos hän itse tahallisesti on aiheuttanut vahingon tai olennaisesti siihen myötävaikuttanut, voidaan häneltä eläke kokonaan kieltää tai sen määrää harkinnan mukaan alentaa.

Jos viran tai toimen haltija, jota virantoimituksen aiheuttama ruumiinvamma tai sairaus ei tee kokonaan kykenemättömäksi valtion palvelukseen, kielletty, sen jälkeen kuin hänet on selitetty kykeneväksi hoitamaan toista valtion virkaa tai tointa, sellaista hänelle tarjottua virkaa tai tointa vastaanottamasta, ei hän saa suurempaa eläkettä, kuin mihin hän eläkevuosiensa perusteella on tämän lain mukaan oikeutettu.

8 §.

Kun valtion viran tai toimen haltija heikontuneen terveyden, vahingoittumisen tai muun syyn tähden, joka ei ole hänen itsensä aiheuttama, on siirretty toiseen virkaan tai toimeen, josta eläke on pienempi kuin hänen entisestä virastaan tai toimestaan, saa hän erotessaan eläkettä sen palkkausluokan mukaan, johon hänen entinen virkansa tai toimensa kuului.

9 §.

Eläkettä ei siihen oikeutettu henkilö samanaikaisesti saa useammasta kuin yhdestä valtion virasta tai toimesta.

10 §.

Tuomioistuimen viralta pantavaksi tuomitsema tai viranomaisen päätöksellä viralta pantu valtion viran tai toimen haltija menettää oikeutensa eläkkeeseen.

11 §.

Jos viran tai toimen haltija vapautetaan siitä yleisen edun sitä vaatiessa tai ikänsä vuoksi taikka ruumiinvamman tai vähentyneiden ruumiin- tai sielunvoimien takia, saa hän eläkettä eläkevuosiensa perusteella, ja luetaan silloin eläkevuosiksi hänen kaikki palvelusvuotensa.

Eläkeoikeudesta siinä tapauksessa, että virka lakkautetaan, on erikseen säädetty.

12 §.

Oikeus eläkkeen saamiseen lakkaa:

a) kun valtakunnan kansalaisuus menetetään;

b) kun eläkkeensaaja on yhtäjaksoisesti ollut ulkomailla kolme vuotta eikä ole asianomaiselta ministeriöltä saanut oikeutta sinä aikana kantaa eläkettä;

c) jos eläkkeensaaja ilman asianomaiselta lupaa ryhtyy vieraan vallan palvelukseen;

d) jos eläkkeensaaja tuomitaan kansalaisluottamuksensa menettäneeksi ainiaksi tai määrääjäksi, taikka valtion virassa tai toimessa tekemästään virkarikoksesta rikoslaisissa viraltapanon sijasta säädettyyn rangaistukseen; sekä

e) jos eläkkeensaaja, ennenkuin hän sai virkaeron, on tehnyt itsensä syypääksi sellaiseen tekoon, josta hän kurinpitoteitse olisi ollut tuomittava eläkeoikeutensa menettäneeksi.

Kun valtakunnan kansalaisuuden menettänyt on sen jälleen saavuttanut sekä kun eläke edellä b) ja c) kohdassa mainituista syistä on menetetty, voi valtioneuvosto hakemuksesta palauttaa eläkkeen, mutta olkoot kuitenkin nostamatomat eläke-erät menetetyt.

Eläkkeensaajalle, joka kärsii ehdotonta vapausrangaistusta, ei rangaistusajalta makseta eläkettä.

13 §.

Jos eläke-erää ei ole kolmen vuoden kuluessa erääntymispäivästä lukien nostettu, säästyy se valtiolle.

14 §.

Eläkkeeseen oikeuttavan viran tai toimen haltijan on pyytäessään eroa virastaan tai toimestaan samalla tai viimeistään kuuden kuukauden kuluessa, sen jälkeen kuin hän on saanut virkaeron, annettava eläkettä, uhalla että hän, jos ei voi näyttää laillista estettä, on menettä-

nyt oikeutensa eläkkeeseen. Ennemmin eroa pyytäneille luetaan mainittu aika tämän lain voimaan tulemisesta.

15 §.

Jos joku katsoo, että eläkkeen myöntämisestä päättävä viranomainen on häneltä kieltänyt sellaisen eläkkeen, mihin hän on laillisesti oikeutettu, hakekoon päätökseen muutosta korkeimmasa hallinto-oikeudessa kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedon siitä saatuaan.

16 §.

Jos eläkkeellä olevan henkilön havaitaan tehneen itsensä syypääksi sellaiseen tekoon, joka 12 §:n e) kohdan mukaan voi tuottaa eläkkeen menettämisen, on hänen oikeutensa eläkkeen jatkuvaan saamiseen saatettava tutkittavaksi ja ratkaistavaksi siinä järjestyksessä, kuin on säädetty virkamiehen erottamisesta virasta kurinpitoteitse.

17 §.

Eläke suoritetaan vuosineljänneksittäin kunkin neljänneksen viimeisen kuukauden alussa, niin kauan kuin eläkkeensaaja elää.

18 §.

Viran tai toimen haltija, joka on nimetty siihen ennen tämän lain antamista, säilyttää tähän saakka voimassaolleiden säännösten mukaisen eläkeoikeutensa, jos hän kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaan tulemisesta ilmoittaa valtiovarainministeriölle sitä haluavansa.

19 §.

Ennen tämän lain voimaan tulemista eläkkeelle tulleiden tai virkaeron saaneiden eläkeoikeuteen ei tämä laki vaikuta muutosta.

Tämän lain tullessa voimaan lakkautuspalkalla olevat virkamiehet saavat

eläkettä tähän saakka voimassa olleiden säännösten mukaan.

20 §.

Täten kumotaan kaikki tähän asti voimassa olleet säännökset valtion virka- ja palvelusmiesten oikeudesta eläkkeeseen, paitsi sikäli kuin niitä edelleen on noudatettava 18 ja 19 §:ssä mainituissa tapauksissa.

21 §.

Tämän lain tullessa voimaan lakkaa valtion viran tai toimen haltijan velvollisuus olla sellaisen eläkelaitoksen jäsenenä, josta suoritetaan sen jäsenille omia eläkkeitä; eikä sen jälkeen saa valtion varoista antaa avustusta eläkelaitokselle oman eläkkeen suorittamista varten valtion viran tai toimen haltijoille, joilla on

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Helsingissä, 30 päivänä joulukuuta 1924.

oikeus valtioneläkkeeseen tämän lain mukaan.

22 §.

Henkilö, joka tämän lain nojalla nauttii eläkettä, on velvollinen alistumaan eläkkeen suhteen niihin määräyksiin, jotka yleisessä vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaissa mahdollisesti tullaan säätämään.

23 §.

Tämän lain täytäntöönpanoa ja soveltamista varten tarpeelliset määräykset annetaan asetuksella.

24 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1925.

Tasavallan Presidentti

K. J. STÄHLBERG.

Valtiovarainministeri *Yrjö Pulkkinen.*